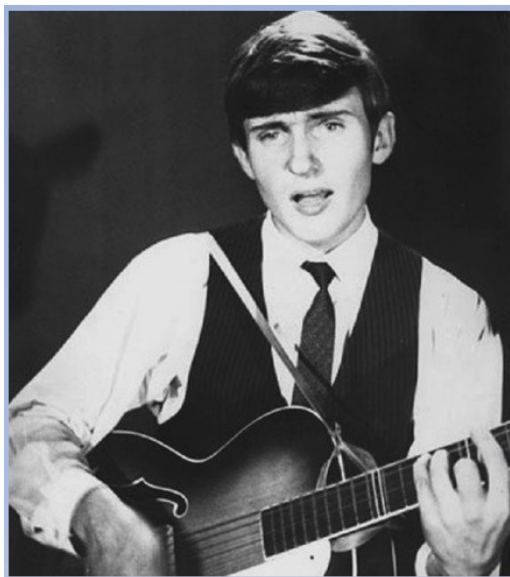

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

«МРІЇ ПОВИННІ ЗДІЙСНЮВАТИСЯ»

Дитячі та юнацькі роки Володі Івасюка

Чернівці, 2019

УДК 016 : 78.071(477-85)(092)

М 88

«Мрії повинні здійснюватися»: подорож у дитячі та юнацькі роки Володі Івасюка: до 70-річчя від дня народження / Чернівецька обл. б-ка для дітей ; уклад. О. Сторощук. – Чернівці, 2019. - 14 с.

Біобібліографічний матеріал знайомить з біографією і творчістю композитора. Матеріал вміщує кіцманський період життя, а саме 1949-1966 рр.

Адресовано бібліотекарям, організаторам дитячого читання, читачам.

Укладач

О. Сторощук

Редактор, комп'ютерний набір

П. Рудая

Комп'ютерна верстка

Т. Дудчак

Відповідальна за випуск

А. Біла

ЧОБД

Зам. № 12

Тираж 18

Володимир Івасюк – український композитор і поет. Музична спадщина В. Івасюка – яскрава сторінка в пісенній скарбниці нашого народу. З кращими його творами «Червона рута», «Водограй», «Балада про дві скрипки», «Балада про мальви» та інші добре знайомі українські та зарубіжні шанувальники пісні.

Володимир Івасюк – лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка (1994 р. посмертно). Його пам'яті присвячено фестиваль сучасної української пісні «Червона рута». Указом Президента України В. Івасюку присвоєно звання «Герой України» (2009 р., посмертно).

Народився композитор 4 березня 1949 р. у містечку Кіцмань, що на Буковині, в родині вчителів Івасюків. Батько – Михайло Григорович (1917-1995) – вчитель французької мови. Буковина знає його як талановитого письменника, прозаїка, поета, фольклориста, чий творчість збагатили українську літературу. Він був вдумливим літературознавцем та заповзятим фольклористом, освітнім і громадським діячем. Буковинець з діда-прадіда з відкритим до людей серцем, пройшов нелегкі життєві іспити. З 1964 р. розпочав працювати старшим викладачем на кафедрі української літератури Чернівецького державного університету.

Про свою долю і життєві іспити, про дитинство і зрілість, творчу і духовну біографію сина Володі, вихованню, якого батько-письменник приділяв так багато уваги, про всю родину Івасюків і людей довкола, суспільні зв'язки, події розповідає його документальна повість «Монолог перед обличчям сина» (2000).

У формуванні та становленні Володі батько-письменник і вчитель Михайло Івасюк відіграв неабияку роль. Батько своїм спостережливим оком проникав у поетичний світ сина, ішов поруч усіма його життєвими стежками. Він старанно записував кожне судження сина, умів бачити світ його очима. Їхні духовні світи були нероздільними.

Мати – Софія Іванівна (Карякіна в дівочтві) (1922-2000) народилася в селі Нижні Торгаї Нижньо-Сірогоського району тодішньої Дніпропетровської області (нині Херсонська).

Приїхала на Буковину по закінченні Бердянського учительського інституту. Софія Іванівна працювала в селах Шишківці, Суховерхів і в Кіцмані Чернівецької області.

Мама Володі була чудовим педагогом, її знали як чесну і порядну людину. Вона багато зробила, щоб її діти були грамотними, вмiла пояснити правопис, порадити що потрібно читати. Вона всьому давала раду, але більше переймалася дітьми.

Після переїзду до Чернівців працювала методистом обласного інституту вдосконалення вчителів.

Вона не стала великим ученим, хоча мала для цього підстави і Божий хист педагога, вихователя, психолога, працездатність і організованість. Та всі ці Божі дарунки вона віддала своїй сім'ї – чоловікові та дітям.

Софія Іванівна завжди вірила в свого сина, завжди довіряла йому, пишалась ним. Вона шанувала створене її талановитим сином, знала всіх його друзів, допомагала і підтримувала його.

Маленький хлопчик прийшов у цей світ на початку весни, але навкруги продовжувала лютувати зима. В очікуванні первістка Михайло Григорович вже підібрав ім'я синові, подумки був впевнений, що це обов'язково має бути син, але був би радий, якщо народиться і донечка. Він вибрав гарне мелодійне ім'я – Володимир. Це ім'я мали два поети, якими захоплювався – Володимир Самійленко та Володимир Сосюра. Сталося так, що маленькому Володі зразу після народження помилково закапали очі сильним розчином ляпісу. Рятуючи сина, Михайло Григорович їде до Чернівців за лікарем-окулістом професором Б. Л.

Радзиховським. Лікар-рятівник допоміг хлопчику, розчин ляпісу не пошкодив очні яблука, обпik лише повіки, все обійшлося.

Світ дитинства для Володі був пов'язаний з іменем няні Магдалини Колотилюк, вона допомагала Михайлові Григоровичу та Софії Іванівні виховувати дітей. І на все своє життя стала повноправним членом родини. Вона прийшла в сім'ю дівчиною, коли Володі було десять днів від роду і прожила в сім'ї Івасюків сорок чотири роки. Маленький хлопчик щойно почав говорити, називав няню Мімі, а згодом Мілею. Володя, будучи малим, не хотів їсти і щоб його нагодувати треба було довго кликати і навіть бігати за ним. Як тільки няня садила його за стіл, він відразу вимагав розповісти йому казку. І Міля згадувала казки, легенди, які чула колись у своєму селі Малятинці. Вона мала великий дар розповідати казки так, що хлопчик зачаровано слухав. Її мова мала своєрідну інтонацію буковинського колориту, була багата на місцеві прислів'я, приповідки та ін.

Няня була ангелом-охоронцем дітей, зокрема Володі, раділа перемогам, хвилювалася за поразки, оберігала від недоброго та злого. Коли Володя вже почав працювати над своїми творами, Міля зрозуміла, що то надзвичайна важка і напружена праця, тож дбала про спокій і затишок у хаті своїми турботами, старанністю та любов'ю до дітей, сприяла творчій праці майбутнього композитора.

Батьки Володі мали дуже гарні голоси і співали в учительському хорі. Одного разу вони взяли з собою на репетицію трирічного Володю, який з величезною цікавістю стежив за усім. Відтоді він щоразу просив батьків взяти його з собою на репетицію.

Володі подобалося слухати батькові розповіді про рідний Кіцмань, про розкішний сад із дзвінким потоком чистої води, де колись була величезна зелена левада. Цією левадою володів дід відомого письменника і композитора Сидора Воробкевича. В цьому саду любив проводити час малий Володя, батько приводив його ледве не щодня.

Володя ріс здоровим, життєрадісним хлопчиком, любив гратися з дядьком Дмитром (братом Михайла Григоровича), який

веселив його кумедними казками, наспівував дитячі пісеньки. У Володі було багато іграшок: тигри, ведмеді, слони, машини. Найбільше йому подобався літачок, який літав. Любив гратися з кольоровими м'ячами, бігаючи за ними.

Володя – був веселим хлопчиком, постійно сміявся, не дозволяв нікому плакати, всі повинні були бути у доброму настрої. Хлопчик ріс добрим, щедрим, ласкавим. Коли підросла сестра Галинка, вони стали нерозлучними, постійно гралися разом. З батьками Володя залюбки відвідував бабусю Олександрю (мати Михайла Григоровича). Він ходив за нею хвостиком, заглядав у всі куточки хати і дуже йому подобалася буковинська піч.

Володя бавився зі своїми двоюрідними братами Віктором і Толею Івасюками та з сусідськими хлопчиками. Він був дуже допитливим хлопчиком. Маюче велике терпіння, батьки намагалися дати вичерпні відповіді на питання: чому не повертається ластівка? чому не прилітає соловей до гнізда на вишні? чи то до мене говорить жаба Во-ва! Во-ва!, чому місяць іде за мною, а як зупиняюсь, то і місяць зупиняється?

Володя дуже любив слухати казки і постійно просив читати йому, лягаючи спати, клав під подушку віршовані казки Наталії Забіли. З особливим інтересом і симпатією Володя сприймав вірші Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, А. Малишка, Г. Бойка, П. Воронька.

У п'ять років Володя пробує сам навчитися читати, мати допомагає йому в цьому. Хлопчик багато часу проводить за читанням, любить коли його слухають сусідські діти. Тато купує сину дитячі книжки, бере в бібліотеках. Вчитель малювання Іван Григорович Палагнюк згадує: «Мене завжди вражало те, що Володя з молодших класів дуже багато читав. Цю прекрасну звичку прищепив йому тато, він ніби випадково залишав на столі книгу відкритою на сторінці з найцікавішою пригодою. А згодом вже й сам Володя просив, щоб йому дали прочитати щось незвичайне».

Володя ріс і виховувався у мальовничому Кіцмані, оточеному лісом та ставками. Хлопчик дуже рано навчився плавати і любив риболовлю.

На той час у Кіцмані діяв Будинок піонерів, там працювали різні гуртки, відбувалися концерти, діти вчилися малювати, танцювати, грати на народних інструментах. Володя починає відвідувати репетиції оркестру народних інструментів, яким керував Іван Ковблик, батьки купують хлопчику мандоліну, але скрипка викладача приваблює Володю більше. І він просить тата купити йому скрипку. «Якщо для скрипки треба трохи підрости, то нехай буде акордеон. Нічого, що у продажу немає маленьких інструментів, великий теж добре, адже на нього можна просто дивитись», - розмірковував майбутній композитор. Володя виявляє неабиякий інтерес до музики. В середній школі, де працювали батьки, в учительській кімнаті стояло піаніно і маленький хлопчик пробував сам сідати за нього, радіючи співучим звукам.

П'ятирічним хлопчиком Володя вступив до музичної школи, відвідував перший і другий підготовчі класи. Тато ходив у музичну школу разом із сином, адже хлопчик не вмів писати, допомагав йому виконувати домашні завдання. Юрій Миколайович Візнюк, який очолював музичний колектив Кіцманської музичної школи, згадував: «Володя мав абсолютний слух, чудову музичну пам'ять, гостре відчуття ритму і здатність швидко і правильно сприймати вимоги та поради вчителя. Володя був гарним хлопчиком з великими блакитними очима і доброю відкритою посмішкою, грав на маленькій скрипочці-восьминці і вважався дуже здібним та перспективним учнем».

Михайло Григорович згадував свою першу зустріч і знайомство з відомою письменницею Іриною Вільде та її татом Дмитром Макогоном, теж письменником і вчителем (1959 р.). Гості завітали в Кіцмань до оселі Івасюків. Володя теж був присутній, стояв з скрипкою перед пультом і розучував етюд. На прохання гостей щось виконати зіграв для них «Сонце низенько», «Серенаду» Шуберта і першу частину «Концерту» О. Рідінга. Гра

Володі особливо зворушила Дмитра Макогона, він взяв голівку хлопчика в долоні і поцілував у чоло.

Талановитого хлопця помічають, запрошують на виступи аматорських художніх колективів, на огляди художньої самодіяльності. Володя виступає перед селянами та робітниками, слухачам подобалась гра хлопчика-скрипаля. Почувши на концерті як грає Володя, Іванка Біблюк з села Суховерхів разом з своїм чоловіком були щиро зворушені. І вирішили подарувати Володі скрипку, інструмент зарубіжної фірми. Який дістався їм від родичів у спадок. Граючи на цьому високоякісному інструменті, Володя милувався його звучанням.

У 1960 році батьки придбали для дітей рояль. Володя перестає вечорами бігати до середньої школи і набридати вчителям розучуванням своїх етюдів. Тепер, коли він мав свій інструмент, з'являється можливість награвати свої імпровізації. Ще з дитинства у майбутнього композитора виникає потреба творчості. Володі хочеться не лише відтворювати чужі мелодії, але й творити власні. Вчитель Юрій Візнюк підтримує його своєю увагою і порадою. Володя не був байдужим до жодного музичного інструменту, грав також на віолончелі та гітарі.

Був час, коли Володя більше уваги приділяв музиці, а не шкільним предметам. Мама Софія Іванівна дала Володі справжній урок відповідального ставлення до справи, зауваживши, щосин вчительки має слухати маму, інакше як вона може вимагати від інших дітей добре вчитися. Більше клопотів з оцінками сина у батьків не було.

Ровесники Володі стверджують: те, що він був надзвичайно здібним бачили всі. Не покладаючись лише на талант, батько прищеплював сину працьовитість. І Володя регулярно і наполегливо після уроків у середній школі займається грою на скрипці.

Усі класи музичної, а згодом і середньої шкіл Володя закінчував з похвальними грамотами. Йому легко давались

математика і фізика, і гуманітарні дисципліни. Він читав класиків української і світової літератури, писав вірші.

В шкільні роки Володя відвідував гурток юних художників, яким керував Іван Палагнюк, малював із захопленням і великою радістю. Семикласником він представив на виставку шість майстерно виконаних акварельних робіт за творами Тараса Шевченка.

Володя любив літературу, музику, живопис. Але з особливою шаную ставився до української народної пісні. Казав, що це скарбниця, в якій зберігається душа нації, це казкова левада, на якій буває мова. В старших класах Володя почав записувати народну творчість у Кіцмані та довколишніх селах, наслідуючи батька, який збирав казки та легенди.

У 1963 році Володя закінчує з відзнакою навчання у Кіцманській музичній школі. Батьки за наполяганням Юрія Візнюка, музичного педагога Володі, віддають сина до Київської музичної десятирічки ім. М. Лисенка, що вважалася навчальним закладом для обдарованих дітей при Київській консерваторії. Володя успішно склав вступні іспити і викладачі, і батьки тішилися його перемогою. Але перебування в елітному закладі було недовгим. Відсутність опіки батьків сильно позначилася на самопочутті Володі (адже йому було лише 14 років). Виснажність змусила їх після першої чверті зупинити київський етап у житті сина. Володя повертається до Кіцманя і продовжує навчатися у середній школі та музичній по класу фортепіано.

Восени 1964 р. Володя згуртовує хлопців та дівчат і створює вокально-інструментальний ансамбль «Буковинка». Він грає на скрипці і гітарі, сестра Галина на фортепіано. Ансамбль виконує пісні М. Скорика, О. Білаша, П. Майбороди.

Весь свій вільний час Володя проводить за роялем. І не буває днини, щоб він не грав на скрипці, багато імпровізує. Ще тоді він зауважив, що до програм музичних шкіл зрідка вносяться інструментальні п'єси українських композиторів, музиканти виховуються переважно на іноземних зразках.

Михайло Григорович пропонує Володі свої вірші «Колискова» (написані для сина) покласти на ноти. Володя працює над піснею і записує її. Він багато мелодій тримає в пам'яті, щось постійно переробляє, ця звичка виробилася у нього коли захопився імпровізаціями.

В цей період пише перші свої пісні «Моя пісня», «Ласкаво просимо», «Фантазія травневих ночей», «Мандрівний музика», «Аве Маріє!». Ансамбль «Буковинка» виконує ці пісні. Ансамбль мав успіх в Кіцманському районі, Чернівцях, Києві. Пісні в його виконанні передають по радіо і телебаченню. В пресі з'являються схвальні оцінки Володиних пісень.

Свої пісні «У двадцять літ» та «Колискова» Володя послав на обласний конкурс і одержав за них третю премію (1963). Це перша перемога юного композитора, яка принесла йому творчу радість і примусила серйозніше задуматися над своїми заняттями музикою.

Володя готується стати композитором. Він звертається до книг про видатних композиторів, намагається проникнути в таємниці їхнього натхнення.

Володя захоплюється також фотосправою, був фотографом-любителем, він умів помічати усе гарне. Він спочатку знімав простеньким аматорським фотоапаратом, а згодом батьки придбали йому фотоапарат німецького виробництва «Практика».

Перші фотографії зробив коли ще навчався у Кіцманській середній школі. Здебільшого фотографував рідних і близьких: батька, матір, сестер, бабусю Олександру, няню Мілю.

Володя любив подорожувати і під час мандрівок, просто прогулянок залишати ці події на фотоплівці: подорож з татом Закарпаттям, та Яремче, репетиції, концертні виступи, прогулянки лісом, відпочинок на лижах та ін. Дуже любив фотографувати свою подругу Людю Шкуркіну. Збереглося чимало фотографій, зроблених Володею. Навіть крізь відстань часу і чорно-білий колір знімків відчутні ніжність і закоханість автора в дівчину.

Володя намагався цікаво побудувати фотокомпозицію, основою якої була простота. Цікаві фотографії цього періоду: «Оксанка з кульбабою, «Бджола у цвіті яблуні» та ін.

У рідному містечку Володя зустрів своє перше кохання. Це була білява дівчинка Людочка Шкуркіна. Дитяча дружба з часом переросла у кохання. Вони в одній середній школі, він на клас старший. В музичній школі обоє вчилися по класу скрипки у викладача Юрія Візнюка.

Взаємне кохання Володі і Люди було красивим і щирим, їх батьки поважали ці чисті стосунки. Ніхто не сміявся і не дорікав, у Володі була висока виняткова внутрішня культура, у Люди теж. Дівчина була від природи дуже красива, своє розкішне біляве волосся заплітала в товсту косу і перекидала її через плече.

Люда - одна з учасниць ансамблю «Буковинка». Вони часто бувають разом на репетиціях, на концертах, під час відпочинку. Влітку ходили на озеро, в ліс, збирали гриби, рвали лісові квіти. А взимку були лижі.

На шіснадцятиріччя Володя подарував Люді пісню «А мне шестнадцать лет». Він власноруч виготовив альбом, в якому написав ноти і текст, красиво розмалював все кольоровими олівцями, помістив своє фото і підписав: «Людочці на день народження».

Ця дружба пройшла важкі випробовування. Коли Володя у випускному класі втрапив в історію з пам'ятником Леніну, Людмила Шкуркіна, як секретар комсомольської організації школи, мусила проводити загальні збори на яких ставилося питання про виключення Володі з комсомолу.

Добрі стосунки збереглися на довгі роки. Перше кохання це те, що було святе.

Ровесники, друзі, просто знайомі запам'ятали його розумним, талановитим, скромним, працьовитим, вихованим і дуже добрим, коректним і шляхетним у спілкуванні з людьми. Взагалі Володю любили в компанії, бо він був товариським і ніколи не хизувався своїми вміннями. Своїх рідних: батьків, сестр, бабусь, дядьків,

тіток, няню Володя ніжно і трепетно любив, при кожній нагоді піклувався про них, допомагав їм.

Для сестри Галини Володя був не лише братом, але й щирим другом, у взаєминах проявляв доброту та лагідність. Вони разом навчалися у Кіцманській музичній школі, Володя – по класу скрипки, а Галина – по класу віолончелі, разом виступали на концертах.

У стосунках Володі з молодшою сестрою Оксаною спостерігалась поблажливість і водночас вимогливість і душевність. А також був завжди дуже уважним і щирим, ніколи не дратувався. Семилітній Оксані Володя давав перші уроки гри на фортепіано. З його боку було щире бажання прилучити сестру до музики.

Близиться закінчення десятого класу середньої школи. Володя готувався до випускних іспитів на атестат зрілості. Але один не типовий прикрий випадок в житті хлопця, а саме необдумані та невдалі юнацькі розваги біля пам'ятника Леніну вплинули на його подальше життя. Володя був одним із вірогідних претендентів на золоту медаль. За вчинене хуліганство був затриманий на 15 діб і суворо покараний – з історії і суспільствознавства та поведінки йому поставили четвірку. Все це ускладнювало його вступ до Чернівецького медичного інституту, про який він мріяв.

Фактично періодом життя Володимира Івасюка в Кіцмані вважається календарний час з 1949 по 1966 рр. Але це не зовсім так, бо з Кіцманя він ніколи не виїжджав – щирі серця його завжди, пам'ятають і шануватимуть вічно. Тут він народився. Провів дитячі та юнацькі роки, закінчив середню школу, а також музичну школу, зробив перший крок у безсмертя, - так говорять кіцманчани.

Дізнайтеся ще більше інформації:

1. Багряна А. Здійснені мрії / А. Багряна // Дзвіночок. – 2017. - № 2. – С. 10
2. Михайло Івасюк (1917-1995) : біобібліогр. покажч. / Управління культури ОДА, ЧОУНБ ім. М. Івасюка, Чернівецький обласний меморіальний музей Володимира Івасюка. – 2-е вид., допов., перероб. – Чернівці : Букрек, 2017. – 160 с. - (серія «Науковці Буковини»).
3. Володимир Івасюк. Вернись із спогадів...: фотоальбом / упоряд. Л. Криса. – Львів : УКРПОЛ. – 2008. – 336 с.
4. Володимир Івасюк. Життя як пісня : спогади та есе. – Чернівці : Букрек, 2003. – 216 с.
5. Івасюк М. Монолог перед обличчям сина. – Чернівці : Молодий буковинець, 2007. – 224 с.
6. Нечаєва П. Наш камертон – Володимир Івасюк. – Чернівці : Букрек, 2016. – 192 с.
7. Лазарук М. Двоє на крутих віражах / М. Лазарук // Буковинський журнал. – 2019. - №1. – С. 170-180.

**58000 м. Чернівці, вул. Шевченка, 29,
тел. 52-21-23, тел. 52-60-41
<http://bukovinchiki.cv.ua>
<http://children29.blogspot.com>
e-mail: childlibbuk@ukr.net**